

Boris Pasternak (10 lutego 1890 w Moskwie - 30 maja 1960 w Pieriediełkinie)

*Ten poeta i pisarz, rosyjski Żyd,
w swojej słynnej książce spisał trudny byt
w czas "białych" i "czerwonych",
zwycięzców i zdradzonych,
dla władz radzieckich niewybaczalny zgrzyt.*

(ebs)

Boris Pasternak - rosyjski poeta i prozaik pochodzenia żydowskiego, laureat Nagrody Nobla 1958 w dziedzinie literatury, której przyznanie spotkało się z powszechnym aplauzem w kręgach literackich, ale dotkliwie skomplikowało niełatwą sytuację autora w totalitarnym państwie (nie akceptując systemu totalitarnego znalazł się na marginesie oficjalnego życia kulturalnego), był zmuszony odmówić jej przyjęcia.

Urodził się jako Boris Leonidowicz Pasternak (Борис Леонидович Пастернак) 10 lutego / 29 stycznia 1890 w Moskwie. Jego ojciec, Leonid Pasternak, był żydowskim malarzem i profesorem w szkole malarstwa w Moskwie. Jego matka, Rosa Kaufman - pianistką koncertową. Gdy Boris był małym dzieckiem, jego ojciec przeszedł na prawosławie.

Uprawiał intelektualną poezję refleksyjną, opartą na własnym systemie filozoficzno-estetycznym, tematycznie związaną z przyrodą i miłością. Syn znanego malarza i pianistki, odebrał staranne wykształcenie humanistyczne i muzyczne.

<https://www.youtube.com/watch?v=-GrviOIUX7M>

Początkowo związany był z nurtem poezji futurystycznej (debiut w 1914). Jego późniejsze wiersze nawiązywały do niemieckiego romantyzmu i rosyjskiego symbolizmu. W latach 20. opublikował poematy "Porucznik Szmidt" i "Rok 1905".

Lata 30. to okres twórczego kryzysu poety sprzeciwiającego się komunistycznemu reżimowi. W 1936 z powodu swojej bezpartyjności padł ofiarą nagonki ze strony reżimowych krytyków literackich. W 1937 - w apogeum Wielkiej Czystki - jako jedyny nie podpisał się pod apelem pisarzy o rozstrzelanie "gadzin - zdrajców i szpiegów". Udało mu się uniknąć aresztowania, mimo iż niektórzy represjonowani artyści złożyli pod wpływem tortur obciążające go zeznania.

W latach powojennych Pasternak napisał swoją najśłynniejszą powieść, "Doktor Żywago" (ukończoną w 1954), opowiadającą o przed- i porewolucyjnych losach inteligencji rosyjskiej. W cztery lata później, w 1958, otrzymał za nią literacką Nagrodę Nobla, władze komunistyczne jednak uznały utwór za antyradziecki i zmusiły autora do odmowy jej przyjęcia.

Zmarł 30 maja 1960 w Pieriediełkinie.

<https://www.youtube.com/watch?v=MTReTUJL6UU>

Na motywach "Doktora Żywago" został w 1965 nakręcony znany, nagrodzony Oscarami film Davida Leana pod tym samym tytułem z Omarem Sharifem w roli głównej oraz Julią Christie i Geraldine Chaplin.

<https://www.youtube.com/watch?v=dCfhwlKluDs>

"Jak dobrze jest na świecie! - pomyślał. - Ale czemu to zawsze tak boli?" ("Doktor Żywago")

W 1994 powstał niemiecki dokument "Lara - życie z Borisem Pasternakiem".

W 2002 roku powstał film telewizyjny w reżyserii Giacomo Campiottiego nominowany do nagrody BAFTA.

Boris Pasternak dziś uważany jest za jednego z czołowych rosyjskich pisarzy dysydentów. Zajmował się również tłumaczeniami, m.in. utworów J. Słowackiego, a także poetów zachodnioeuropejskich (m.in. W. Szekspira i J.W. Goethego) i gruzińskich.